

Sara Stridsberg

Darling River
DOLORESVARIATIONER

Roman

På dansk ved Ellen Boen

C&K Forlag

Darling River er oversat fra svensk
af Ellen Boen efter
Darling River

Copyright © Sara Stridsberg, 2010

First published by Albert Bonnier Förlag, Stockholm, Sweden

Published in the Danish language by arrangement with
Bonnier Group Agency, Stockholm, Sweden

Dansk udgave © C&K Forlag 2010

Omslag ved Alette Bertelsen, Imperiet

Sat med ? hos Pamperin Grafisk
og trykt hos Clemenstrykkeriet A/S

ISBN: 978-87-92523-14-3

1. udgave, 1. oplag

Printed in Denmark 2010

Kopiering fra denne bog må kun finde sted på institutioner,
der har indgået aftale med Copy-Dan,
og kun inden for de i aftalen nævnte rammer.

Denne oversættelse har fået støtte fra Kulturkontakt Nord

C&K Forlag ApS
Vestergade 4,1.
DK-1456 København K
www.ckforlag.dk

SKÆBNEN

Darling River (Lo)

MIN FAR og jeg kørte bil om natten. I skumringen kørte vi ad de oplyste motorveje, indtil vi kom ud af byen. Vi fulgte strømmen af biler, der var på vej væk, og efter et stykke tid drejede far ind på en af de smallere landeveje, der førte os videre ud i det aftagende lys. Det forekom, at vi samlede blaffere og prostituerede op i udkanten af byen, men som regel satte far bare farten en smule ned i de særlige kvarterer, hvorefter vi i ultrarapid gled forbi rækken af udmajede piger. Duften af parfume strømmede ind ad bilens åbne vinduer, og jeg husker, at gadepigerne, når de ville markere, at samtalen var slut for deres vedkommende, plejede at åbne deres lommespejle, som de havde siddende i låget på pudderdåsen. Under den bløde pudderkvast var deres rigtige ansigter.

Far røg altid sine cigaretter helt ned til filteret, gløden var en lille ildflue, der hvilede på rattet i lang tid ad gangen, før den uroligt begyndte at siksakke gennem bilens mørke. Jeg plejede at tage skoene af og lægge fødderne op på instrumentbrættet, fordi bagsiden af mine lår klistrede fast til det sprukne lædersæde, hvad der irriterede mig. Mens vi kørte, sænkede mørket sig, og store stjerner begyndte at vise sig på himlen.

Det var en rigtig luksusbil, far havde, en gammel Jaguar, sådan en, som folk drømmer om at eje, men indmaden i fars bil var ved at falde fra hinanden, flere steder stak polstringen ud som pludseligt frembrydende, væskende sår. Dens røgfylde indre mindede om en celle eller et forhørslokale. Vi plejede at høre klassisk musik, Dvorak, Tjajkovskij, Mahler, og musikken gjorde far sentimental.

Det havde regnet i lang tid. Bilens midnatsblå karosseri tog sig nyvasket og uskyldigt ud, og jeg og min far havde kørt omkring i dagevis gennem de lune sommerbyger, der altid ramte området på denne årstid. Lyden af regn mod bilens tag og vinduesviskernes langsomme, hypnotiske bevægelser havde en søvndyssende virkning, og jeg var allerede døsig af sukker og alkohol og alt for lidt søvn. Vi kørte gennem den brændende skov og videre ud i et nygrønt landskab, hvor trækroneerne var tunge af regn.

Skoven uden for byen plejede at brænde i flere uger om sommeren. Jeg husker, at far plejede at standse sin Jaguar på vejen tilbage for at betragte ilden, der slikkede ud efter små grupper af unge birketræer langs vejen. Far var betaget af flammernes gitter, han elskede at køre gennem den brændende, oplyste nat. Når vi kom ud af skoven, var hans ansigt sortpletet af ilden.

Skovbrandene ophørte efter nogle år, men vi blev ved med at køre rundt i landskabet, også efter at brandene var holdt op. Vi kørte gennem årstiderne, gennem varme og sne og aske og nyudsprungen, skælvende birkeskov. I de nedbrændte områder voksede der liljer og lupiner. Mange år senere foldede kronbladene sig ud med sodede kanter.

Far spurgte:

”Skal vi køre en tur?”

Jeg svarede:

”Jeg er træt, jeg vil sove, jeg vil have en sovepille.”

Far insisterede:

”Du kan sove i bilen. Jeg reder op til dig på bagsædet. Vi kører, indtil lyset vender tilbage.”

Og vi begav os ud på vejene igen. Vi kørte gennem den brændende skov uden for byen. Vi kørte med åbne vinduer. Mine øjne løb i vand på grund af røgen. Jeg holdt en bomuldsbluse op foran munden som beskyttelse mod den stikkende fornemmelse i lungerne. Det forekom, at vi var væk hele natten, fordi far godt kunne lide at køre, helt til det blev lyst igen. Først da kunne vi atter vende hjem og sove nogle timer, inden byen vågnede. Jeg husker daggryets blide, sandfarvede lys, fuglene, der kvadrede i landskabet, og lettelsen, når vi endelig vendte om ude på motorvejen og igen satte kurs mod byen. Når solen kom tilbage, forsvandt nattens frygt, træernes kroner fyldtes langsomt med lys.

Jeg blev let køresyg. Jeg kastede op i små gennemsigtige poser, som far smed ud ad vinduet efter at have undersøgt deres indhold i det funklende lys. Tit indeholdt de kun slik og små mængder alkohol og sovepiller. Jeg gjorde det til en kunst at kaste op uden at vække opmærksomhed.

Mit tøj lugter stadig af røg. Det er en duft, der aldrig helt forsvinder. Og han, min far, så på ilden med et ophidset udtryk i øjnene, som om den var hans personlige værk. Bagefter har jeg tænkt, at vi må have mødt andre biler i løbet af de nætter, vi må have passeret oplyste huse. Jeg går ud fra, at man må have prøvet at slukke den brændende skov. Der burde have været mennesker og udrykningskøretøjer overalt, men i erindringen er vi altid alene. Vi var de sidste mennesker i verden. Vi tilhørte kun natten og hinanden.

Vi kørte gennem hvedemarkerne, som foldede sig ud under himlen, der hvor motorvejen blev afløst af den bugtende landevej. Vi kørte gennem de mørke skovstrækninger. Vi kørte, indtil himlen hvidnede. Når jeg rakte hånden frem, kunne jeg næsten røre ved birketræerne og telefonpælene, der for forbi udenfor. Sommetider faldt jeg i søvn med fødderne på instrumentbrættet, og når jeg vågnede, var vi stadig på farten. Nogle gange kørte vi helt ud til havet, ad vejen gennem fyrreskoven, der pludselig åbnede sig og blottede den lille stribe sand, før klipperne spærrede udsynet til oceanets flade, stillestående vand.

Egetræernes ældgamle rødder oplyste kronerne nedefra. Det så ud, som om der var flammer inde i de enorme træstammer. Vejens dyr var mørke skygger, der dukkede op og hastigt forsvandt, og da vi endelig bragede ud i den åbne skærgård, slog en bølge af lys ind over os, voldsomt, blændende. Min far blev lige overrasket, hver gang lyset ramte hans øjne. Desorienteret så han sig om med glippende øjenlåg; ældet og ligesom fortumlet, som om han var blevet udskrevet efter et længere hospitalsophold. Jeg forestillede mig, at det eneste, han ønskede, var, at vi skulle fortsætte længere ind i skovens mørke, indtil alting omsider hørte op rundt om os; de skrigende fugle, træerne, tiden, motorvejen, ødelæggelsen.

En sommer mange år tidligere havde min far haft en Mercedes, som han kørte i havet i en hævnaktion rettet mod min mor. Jeg mindes, at passagersædet langsomt blev fyldt med vand, jeg husker, at jeg stirrede som forhekset på min fastspændte krop under vandoverfladen. Pludselig var den vægtløs, og min hud skinnede som perlemor.

Vi kørte mod solopgangen. Vi kørte gennem sommerregnen. Der var ingen mening i at standse nogen steder.

Når vi kom ned til stranden, gik jeg og far omgående i hver sin retning. Det var kun i bilen, vi var sammen. Vi gik rundt i cirkler, der blev større og større. Jeg samlede store, hvide muslingeskaller. Jeg pjaskede det kolde vand i ansigtet for at holde mig vågen. Det var det blændende lys, der overskyllede os og forførte os, den unormalt lavthængende himmel, nogle dage klaustrofobisk, andre gange vidtåben. Far sad på hug og lod bølgerne gennembløde sko og bukseben. Overalt lå der nedstyrtede albatrosser, og jeg slæbte fuglevragene op i sivene, så de ikke skulle behøve at ligge dér blottede og forladte; det skete, at jeg arrangerede begravelser for dem.

Min far så ud til at ældes under disse natlige bilture. Når hans ansigt blev ramt af det første dagslys, havde natten tegnet endnu en streg i ansigtet. Rundt om os lå tæppet af salt vand, der aldrig var i ro, dette flydende fortryllede ubegribelige guld, uendeligt. Og så disse mærkelige, oplyste skyer, der flokkedes længst nede på den svovlgule himmel, før de bølgede videre og blev opslugt af horisonten.

Min hud blev solbrændt disse tidlige morgener ved havet, arrene på knæ og håndled lyste hvidt mod min indianerpudrede hud. Siden hen har jeg spekuleret over, hvorfor vi tilbragte al den tid på stranden. Far hadede i virkeligheden strande, havet gav ham kvalme, lugten af tang og fugleskrigene, han fik øjeblikkelig en følelse af, at han var ved at drukne eller på anden måde gå under, blive oversvømmet. Jeg husker, at jeg tænkte, at intet ondt kunne overgå os her. Havet ville ikke gøre os fortræd. Havet ville lade os i fred nu. Havet havde taget det, der tilhørte havet. Vi var kvit nu.

De få gange, vi havde nogen med i bilen, var alting anderledes. Som regel en prostitueret kvinde, som far elskede med, mens jeg foregav at sove under mine snavsede tæpper på bagsædet. Min far hviskede deres navne med en ømhed, jeg aldrig havde hørt ham bruge over for min mor. Jasmine, Beatrice, Marie, Simone, Laura.

Jeg ventede altid på et tegn. En sprække af lys i den stumme himmel ovenover. En søm af nåde, der pludselig ville revne i denne bølgende, lige glade silke. Jeg længtes efter, at min mor skulle komme tilbage, og jeg vidste, at hun aldrig ville gøre det. Jeg vidste ikke, om hun var død eller levende. Jeg vidste ikke, hvor hun lå begravet, hvis hun da havde en grav. Tit forestillede jeg mig, at hun simpelthen var gået ud i havet, indtil hun forsvandt i bølgerne. I en periode fantaserede jeg om, at hun var forsvundet ind i vores køleskab. Alaska, det rene land, ensomheden, sneen, og jeg forestillede mig, at vejen dertil gik via vores myntegrønne halvtredserkøleskab.

Når jeg lukker øjnene, kan jeg stadig se hende stå og tale ind i det hvide telefonrør på det lille torv i Palmer, Alaska. Hun taler gennem al den hvide sne, der altid har skilt os. Jeg hører ingen ord, kun hendes lyse, milde stemme. Og havlyden drukner i isens brølen. Jeg forestiller mig, at isbjergene oppefra ligner cocktailisterninger.

”Hej, Lo.”

”Hej, min pige.”

Når vi var alene på stranden, gik jeg i mine egne cirkler og far i sine. Når vi mødtes igen, talte han om kærlighed, arkitektur, fremtid. Jeg havde ingenting at sige, men jeg lyttede gerne. Sådan er det blevet ved med at være. Det er ikke, fordi jeg skjuler noget, jeg har bare ikke noget at fortælle. Nærheden af et andet menneske gør mig helt tom, trist.

Efter et par timer kørte vi videre gennem den violette morgen. Vi satte os i bilen igen, og far drejede ud på motorvejen, og vi var atter en del af strømmen af mennesker på vej tilbage til byen. Vi fortsatte med at køre, efter at det var blevet lyst. Vi fortsatte med at køre, indtil vi kom til kysten længere mod nord og fængselsbygningen ved stenbruddet. Så længe vi var på farten, var alt, som det skulle være. Vi blev siddende i bilen, selv når vi spiste. Jeg faldt i søvn og vågnede igen dér. Jeg tissede i en plasticbøtte, som jeg opbevarede på gulvet under bagsædet. Urinduftens blandede sig med den liflige blå cigaretrøg.

På vejen hjem kørte vi sommetider ind på cafeen ved tankstationen, der åbnede ved daggry. Vi drak kaffe og spiste søde kager. Solen stod op, og lyset fyldte landskabet som i en ørken. Jeg stod henne ved jukeboksen og valgte musik. Far talte med servitricerne. Når de første kunder dukkede op, hældte han resten af kaffen i sig og gik ud i bilen og ventede på mig dér; han ville have personalet for sig selv, og især én servitrice. Øjnene var grå som grafit, og hun havde dårlige tænder, skønt hun var så ung. Når hun lo, så det ud, som om hendes mund var fuld af karamel.

Musikken og lyset strømmede gennem lokalet. Jeg kunne aldrig blive færdig med at vælge fra jukeboksen. Far måtte dytte flere gange, før jeg slæbte mig ud til bilen. Inden jeg gik, lagde jeg flere penge i, så musikken ville fortsætte, når vi ikke var der mere, jeg syntes godt om den tanke, at jeg kunne påvirke et rum, hvor jeg ikke længere var til stede.

Vi drev rundt på vejene endnu nogle timer, før vi kørte hjem. Min melodi kunne høres flere kilometer væk, fordi landskabet var så fladt lige i dette område, sand,

asfalt, aske og kun hist og her nogle fyrretræer og pinjer. Nu og da gled Jaguaren over i den anden kørebane som for at trodse modkørende biler. Men hvis en bil så pludselig dukkede op med høj fart i modsat retning, vågnede far med et sæt og bragte os over i den rigtige side igen med en skarp krængning.

Far kunne lide at påkøre vejens dyr. Med det skinnende karosseri sigtede han på ræve, kaniner og fugle, der prøvede at redde sig ind i den brændende skov. Min far var en diskret jæger, der begyndte at tale om døden, når han fik øje på et dyr længere fremme på vejen, hvorpå han næsten umærkeligt lod bilen glide over i den kørebane, hvor dyret befandt sig. Jeg ønskede, at jeg kunne indtage dets plads, den lille fugl, der blev knust mod ruden, rådyringen, der hvirvlede ud mellem baghjulene, mens jeg sad på knæ på bagsædet og kiggede ud på vejen, der forsvandt bag os. De små vildhunde, der blev liggende midt på vejen, stadig levende og ventende på den næste bil, og den næste og næste.

Min far var motorvejens ensomme finskytte, en harmløs beskæftigelse. Min far var omgærdet med en atmosfære af vold, uden at jeg nogensinde så ham gå til håndgribeligheder. Han trænede sine skydefærdigheder i skoven med mors kjoler og nattøj spændt ud mellem træerne. Det fik mig til at føle mig skyldbevidst, fordi jeg godt kunne lide synet af undertøj mellem træerne. Hele skoven duftede af hende, lavendel og kortisonsalve og så al denne sne. Det skete, at jeg affyrede nogle skud i sympati med far. Jeg græd altid bagefter. Jeg var ikke nogen rigtig jæger.

Om sommeren tog vi møbler fra århundredskiftet med hjemmefra og møblerede et skovparti. Far kaldte det vores imaginære rum. Mens far skød sig gennem mors garderobe, lå jeg og puttede mig på en 1700-talssofa, hvor fjedrene stak mig i ryggen, og så skyerne suse forbi mellem trækronerne. Far havde spændt blondgardiner ud mellem træerne, så vi kunne være i fred for andre jægere. Mors undertøj hang sønderskudt mellem stammerne. Vi straffede hende, da hun allerede befandt sig langt uden for vores kontrol.

Jeg var altid bange for, at min far skulle have gjort sig skyldig i noget af alt det, vi kunne læse om i avisen. Alt det, der blev ved med at ske uden for byen. Skovbrandene, voldtægterne mod prostituerede, barnemordene, overfaldene.

Min far var i sin ungdom optaget af en russisk eksilforfatter og sommerfuglesamler og opkaldte mig efter en af hans romaner. Min mor havde formentlig forestillet sig en anden skæbne for sin datter, men hun kunne godt lide navnets internationale klang. Dolores betyder smerte, og jeg forestiller mig, at det også kunne betyde roser. Roser er forbundet med døden, og med hemmeligheden, skriftestolens fem svulmende roser, under hvilke alting kan fortælles. Jeg fortæller, hvad der falder mig ind. Jeg fortæller for ikke at falde i søvn igen.

Dolores er et ildevarslende navn til en pige. Jeg foretrækker Lo. Indtil jeg fyldte sytten, troede jeg, at jeg ville dø ligesom hende, Dolores Haze, flænset i barselssmerte. At jeg overlevede, gjorde mig mere forvirret end lettet. Jeg fortsatte med at vågne og spise og trække vejret, men jeg havde mistet noget afgørende, instinktet til at overleve, driften for at bryde op og skabe mig mit eget liv.

Da jeg bliver ældre, begynder far at begive sig alene ud på vejene om natten, mens jeg bliver hjemme i lejligheden. Jeg bliver stadig mere isoleret på mit værelse, stadig mere knyttet til møblerne og mine personlige ejendele. Jeg tager på i vægt, jeg begynder at gå med paryk for at skjule mit uvaskede, fedtede hår. Jeg ældes, jeg drømmer, jeg glemmer at leve.

Jeg er elleve år. Jeg er tolv år. Jeg er tretten år. Min krop forandrer sig, jeg får dun under armene og mellem benene, og mine kinder bliver noprede og unormalt blege. Mit lyse hår mister sin glans, og skygger vokser frem under øjnene som mørke søer. Jeg begynder at drikke alkohol i sympati med min far. Alkoholen bliver min evige følgesvend, snart drikker jeg mere end han. Min far er i virkeligheden ret mådeholden, hvad angår den form for beruselse. Alkoholen er min mødrene arv. Jeg træder ind i en lille klokke af lys, når jeg drikker. Alkoholen bliver mit værn mod omverdenen, med den i kroppen længes jeg ikke længere efter at ødelægge ting.

Jeg og far tilbringer mere og mere tid nede ved floden ved det forladte badehotel. Darling River, som vi kalder den efter en flod i Alaska. Havet tilhører en anden tidsregning, den, hvor vi endnu venter. Da jeg bliver lidt ældre, begynder jeg at tage fremmede mænd derned, og vi tilbringer hele dage under piletræerne nede ved flodbredden, mens solen følger sin bane over himlen. Jeg er altid beruset, af alkohol, sollys, af vandets duft og sødme. Mit undertøj dufter af det sorte mudder, fuglene styrtdykker advarende ned mod vores nøgne, tildyndede kroppe og strejfer næsten vores ansigter. Jeg hører hele tiden fars bil på afstand, hvordan han starter den og kører nogle meter hen ad grusvejen, for derefter at slukke motoren og lade musikken strømme gennem skoven og hen til den beskidte, nøgne flodbred, hvor jeg holder til med dagens herreselskab.

Træerne hypnotiserer mig, de bøjer deres bekymrede rygge ned mod os og den blanke, drømmende vandflade, og jeg synes vældig godt om dette blide mørke, der strømmer ud fra søerne på denne tid af året, når træerne mister deres glans, og de nøgne grene begynder at ligne sorte tråde mod skumringshimlen, jeg elsker, når fremmede undersøger min krops sammenføjninger og åbninger, når de råber mit navn hen over den tavse flod, der slynger det tilbage med alle de roser og tårer, som altid har hvirvlet rundt i det.

”Lo –”

Flammen fra fars tændstik oplyser pludselig tasmørket som en lille stjerne, og jeg kan høre det første grådige sug af cigaretten og derefter røgen, der forlader hans mund og forsvinder, mælkevid og doven, fars ildfluer, der altid våger over mig. Det sker, at lyden af motoren, der bliver startet lidt længere væk, forurolicher ham, der ligger hos mig i sivene, og at han lader sig afbryde midt i en bevægelse. Så fortæller jeg om min far, jeg fortæller, at han er min beskytter og nærmeste ven, at han er den eneste, jeg

har tilbage i verden. Det beroliger ofte den fremmede, og vores leg kan fortsætte. Kun en sjælden gang rejser han sig og går.

Den magre og ranglede skov beskytter stranden mod uvedkommende og de vilde dyr. Jeg lader mig kysse og vaske i flodens vand, det er sødt og brunt og fedtet. Jeg er så beskidt, at det ikke giver nogen mening at rengøre mig, men jeg påskønner omsorgen. Jeg lader hvem som helst trække mit hår bagud, indtil mit ansigt forsvinder i dyndet. Jeg hverken nyder det eller lider under det, jeg lader det bare ske. Trærnes kroner kaster skygger over flodens blyguld.

Når jeg kommer tilbage til fars bil, står han lænet op ad en af bagdørene med en nytændt cigaret og et landkort foldet ud på biltaget. Nonchalant og ukoncentreret, som om han overhovedet ikke har ventet på mig, eller som om han altid har ventet på mig. Solnedgangen oplyser hans voksblege ansigt, øjne og læber blødes op, da han får øje på mig, han lyser op, som om nogen har tændt en lampe inden i ham, og et kort øjeblik ser det ud, som om hans ansigt får et lyserødt skær. Den hvide hat ligner en flødeskumskage, som den ligger henslængt dér på forsædet. Omstændeligt skodder han cigaretten mod hælen og tager hatten på. Med en elegant bevægelse folder han kortet sammen og holder døren for mig, som var også han en af mine elskere.

Solen bevæger sig langsomt hen over himlen og glider lidt efter lidt ned i flodens mørke ligesom alt andet, den sluger: døde dyr, smykker, kondomer, tomme flasker og gamle bildæk. Et kort øjeblik åbner den seje spejlhinde sig for atter at lukke sig om sit bytte, inden den igen gør sig utilgængelig. Det er kun en helt særlig slags blomster, der ikke straks synker til bunds: magnoliaens blegrosa tulipaner og blomsterne, der blæser ned fra valnøddetræerne ovenover. Når tulipanerne hvirvler ud i vandet, folder kronbladene sig ud som en lille redningsvest, der lader blomsten leve endnu en tid. Men til sidst, når forrådnelsesprocessen går i gang, efter nogle timer eller dage og sommetider uger, vil også den blive trukket ned under den stumme flods brune vand.

”Kom.”

”Kom her, mit barn.”

Skovbrandene ophørte ikke, da sommerregnen kom. Det kunne regne i dagevis, og alligevel fortsatte ilden med at fortære alt omkring sig. Mærkelige blå fugle dukkede op ud af ingenting og forsvandt igen, bagefter kunne de lige så godt have hørt hjemme i en drøm. Og humlebieerne, flagermusene, det brændende løv, der dalede ned over landevejens hvide sten foran os. Og længere henne mod den døde skov åbnede landskabet sig som en ørken, og alting var indhyllet i et uvirkeligt, ætsende lys. Jorden lyste hvidt af aske og saltrester, eftersom vand fra oceanet skyllede gennem skoven om vinteren og tilintetgjorde alt, hvad der kunne have levet derinde. Træernes knoglehvide skeletter strakte sig mod himlen som oldinges hænder.